

תורה ממרום - פרשת מסעי

בס"ד

מטרת המסעות

מאת : עזרא מרום

בפרשתנו מפורטים ארבעים ושנים מסעות של בני ישראל במדבר. כידוע דברי התורה מדויקים ויש חשיבות לכל מילה ולכל אות ולכן פרשנים רבים עסקו בשאלה לשם מה יש צורך בפירוט המסעות השונים. להלן נציג מספר פירושים המבטאים גישות שונות בדרך הפשט ובדרך הסוד לשאלה זו.

הרמב"ם כותב שבאו המסעות לאמת את הניסים והנפלאות שאירעו לאבותינו: "סדר המסעות יראה מפשוטו של ענין שאין תועלת בו... מפני שכל המופתים אינם אמיתיים אלא רק למי שראם ולעיתים אפשר שיכזיבם השומע." כמעט כל המפרשים הראשונים מזכירים את דברי הרמב"ם ומצדיקים אותו. אחד מהם הוא **רבנו בחיי** שאומר שהתורה האריכה בסיפור המסעות כדכ להנציח בלבבות את הניסים שקרו בהם ויש בכך תועלת לשעה ולדורות ותהיה האמונה נטועה בלבבות כי דור לדור יספרו.

בעלי התוספות הישנים קושרים את האיזכור של המסעות בדבר הלכה לפיה הרואה מקום שבו נעשה נס לאבותיו חייב לברך. לכן מזכירה התורה את כל המקומות שנעשו בהם ניסים כדי שיהודי שיזדמן לשם יברך עליהם: "ברוך שעשה לאבותינו נס במקום הזה" כמובא במסכת ברכות מ"א. הלכה נוספת הנלמדת מפירוט המסעות כדי שידעו את המקומות שדרכם אסור לשוב למצרים שהרי התורה אסרה לשוב למצרים באותה הדרך שיצאו ממנה.

רש"י מביא בשם משה הדרשן כי המסעות נכתבו כדי להודיע ולפרסם את **שבחו של הקב"ה** שאף על פי שאף על פי שגזר על ישראל שינועו במדבר בכל זאת במשך שלושים ושמונה שנים (מגזירת המרגלים עד מות אהרן) עברו יוצאי מצרים בעשרים תחנות בלבד שהרי ארבע עשרה מסעות היו בשנה הראשונה לפני הגזירה ושמונה מסעות היו אחר מיתת אהרן בהר ההר עד שהגיעו לערבות מואב. נמצאנו למדים שלא היתה זאת צעידה מעייפת ובלתי פוסקת, אלא הקב"ה איפשר לישראל הליכה מסודרת ואיטית עם הרבה חניות ביניים.

גם בעל העקידה רואה בהזכרת המסעות תכלית של הזכרת חסדי הקב"ה, כל מקום כרוך עם חסד מיוחד. לדבריו המסעות הם תמצית הטובות והנפלאות שהראה הקב"ה לישראל במדבר כמו שאמר משה לישראל: "ידע לכתך את המדבר הגדול הזה ארבעים שנה, ד' אלוקיך עימך לא חסרת דבר".!

הספורנו מפרש שמטרת המסעות להודיע את **שבחם של ישראל**. לדבריו רצה הקב"ה לכתוב את מסעיהם ותלאותיהם בדרך כדי לפרסם את זכותם בבחינת: "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה". התורה רשמה את המקום שיצאו ממנו ואת המקום שהגיעו אליו כי לפעמים המקום שנסעו ממנו היה טוב ואילו המקום שיצאו אליו הי רע ואף על פי כן לא התלוננו והם עמדו בניסיון המסע ובניסיון החניה.

במדרש תנחומא מובאת דרשה ציורית: משל למלך שהיה בנו חולה והווליכו אביו למקום רחוק כדי לרפאותו. כיון שהיו חוזרים לביתם התחיל אביו מונה את כל המסעות: אמר לו כאן ישננו, כאן אכלנו, כאן חשת בראשך וכו'. רצה המלך שבנו יזכור היטב והיו חרותים בליבו נכל המאורעות שליוו אותם בדרך עד לשובו הביתה ולהחלמתו.

לפי חכמי המוסר כל ארבעים ושנים המסעות באו כדי לתקן את עם ישראל מזוהמת מצרים להתקדש בקדושה של מעלה. בכל מקום ובכל תחנה עשו חשבון נפש ותשובה.

לסיום, חז"ל מציינים שפרשת מסעי נקראת תמיד בתקופת בין המיצרים כדי לחזק אותנו בימי צער אילו על חורבן בית מקדשנו. מטרה זו מושגת על ידי הסיפור בפרשתנו על חלוקת ארץ ישראל לשבטים וציון גבולותיה. בכך יש רמז שלאחר הגלות הנוראה והחורבן יבואו ימים טובים לישראל ועם ישראל ישוב לארץ המובטחת ויכון לבטח בארצו.